

7Н/1 204415
(1038)

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт
імя Максіма Танка»

Н. У. Чайка

**ТЫПАЛОГІЯ ЭЛІПСІСА
У СІНТАКСІЧНАЙ СІСТЭМЕ
БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ**

Манаграфія

Мінск
2012

Нацыянальная
бібліятэка
Беларусі

ЗМЕСТ

Дадатак А. Кампаненты семантычнай структуры канструкцый з эліпсісам дзеяслова.....	3
Дадатак Б. Прадуктыўнасць мадэлей канструкцый з эліпсісам дзеяслова	9
Б.1. Дынамічна-лакатыўны тып.....	10
Б.2. Экзістэнцыяльна-лакатыўны тып.....	22
Б.3. Акцыянальныя тыпы	26
Б.4. Лакатыўна-пацыентыўны тып.....	37
Б.5. Акцыянальна-дэлібератыўны тып.....	41
Б.6. Статальны тып.....	45
Б.7. Экзістэнцыяльна-тэмпаральны тып	47
Б.8. Рэляцыйны тып	49
Дадатак В. Частотнасць структурных тыпаў канструкцый з эліпсісам дзеяслова	51
В.1. Поліпрэдыкатыўны тып.....	52
В.2. Звышфразавы тып: самастойныя сінтаксічныя адзінкі ў структуры звышфразовага адзінства	63
В.3. Звышфразавы тып: эліптычныя і парцэляваныя канструкцыі ў структуры звышфразовага адзінства.....	76
В.4. Ускладнена-паратаксічны тып	84
В.5. Ускладнена-паўпрэдыкатыўны тып	89
<i>В.5.1. Эліптычныя канструкцыі з адасобленымі азначэннямі.....</i>	<i>89</i>
<i>В.5.2. Эліптычныя канструкцыі з адасобленымі акалічнасцямі</i>	<i>91</i>
В.6. Ускладнена-парэўнальны тып.....	94
В.7. Ускладнена-далучальны тып.....	96
В.8. Ускладнена-паратаксічны тып	98
<i>В.8.1. Ускладнена-інтрадуктыўны тып (з устаўнымі канструкцыямі)</i>	<i>98</i>
<i>В.8.2. Ускладнена-інтрадуктыўны тып (са звароткамі).....</i>	<i>101</i>
Дадатак Г. Кампенсаторныя семантычныя кампаненты ў канструкцыях з эліпсісам дзеяслова	103
Г.1. Дынамічна-лакатыўны тып.....	104
Г.2. Акцыянальныя тыпы	110
Г.3. Лакатыўна-пацыентыўны тып.....	120
Г.4. Акцыянальна-дэлібератыўны тып.....	122
Г.5. Экзістэнцыяльна-лакатыўны тып.....	125
Г.6. Статальны тып.....	128
Г.7. Экзістэнцыяльна-тэмпаральны тып	130
Г.8. Рэляцыйны тып	132

Дадатак Д. Функцыянаванне канструкцый з эліпсісам дзеяслова	134
Д.1. Выражэнне прэдыкатыўных катэгорый у канструкцыях з эліпсісам дзеяслова	135
<i>Д.1.1. Выражэнне катэгорыі тэмпаральнасці</i>	<i>135</i>
<i>Д.1.2. Выражэнне катэгорыі мадальнасці</i>	<i>142</i>
<i>Д.1.3. Выражэнне катэгорыі персанальнасці</i>	<i>149</i>
Д.2. Канструкцыйная поліфункцыянальнасць сінтаксем у парадыгме структурна-сінтаксічных мадыфікацый.....	155
<i>Д.2.1. Канструкцыйна-трансфармацыйныя фактары поліфункцыянальнасці сінтаксем</i>	<i>155</i>
<i>Д.2.2. Канструкцыйна-катэгарыяльныя фактары поліфункцыянальнасці сінтаксем</i>	<i>166</i>
<i>Д.2.3. Логіка-семантычныя фактары поліфункцыянальнасці сінтаксем..</i>	<i>174</i>
Дадатак Е. Акт аб укараненні.....	177

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Д.2. КАНСТРУКЦЫЙНАЯ ПОЛІФУНКЦЫЯНАЛЬНАСЦЬ СЛОВАФОРМ У ПАРАДЫГМЕ СТРУКТУРНА-СІНТАКСІЧНЫХ МАДЫФІКАЦЫЙ

У дадатку прадстаўлены функцыянальны дыяпазон словаформ у парадыгме структурна-сінтаксічных мадыфікацый. Кожны фактар поліфункцыянальнасці словаформ падаецца ў асобным параграфі. Сістэматызацыя ажыццяўляецца на аснове базавай характарыстыкі – формы словаформы, напрыклад, *Назоўнік Р. скл. (для + назоўнік)*. Пасля ўказваецца характар базавых сінтаксічных пераўтварэнняў: *вытворная сінтаксічная канструкцыя без змены класа слоў (назоўнік Р. скл. ← назоўнік Н. скл.)*, тып прэдыката – *рэляцыйны, статальны, акцыянальны і інш.*, а таксама семантычная функцыя словаформы ў дадзенай мадыфікацыі – *прэдыкат, фінітыў, фабрыкату і інш.*, ілюстрацыя: *Чуеш, зноў наплывае яна... // Нехта смуткуе, // А несаму – радасць* (Р. Баравікова) і адпаведныя падлікі: *тыпаў сінтаксічных канструкцый – 4, тыпаў прэдыката – 3, тыпаў семантычных функцый – 3 і інш.*

Д.2.1. Качэструкцыйна-трансфармацыйныя фактары поліфункцыянальнасці словаформ

Форма сінтаксеми	Характар базавых сінтаксічных пераўтварэнняў	Тып прэдыката	Семантычная функцыя сінтаксеми	Колькасць сінтаксічных адзінак	Прыклады
Назоўнік Н. скл.	Канструкцыя з пропускам дзеяслова-звязкі (адваротнае пераўтварэнне)	Рэляцыйны	Прэдыкат	1	<i>Яны не шукалі начлегу ў доме. Прыдарожныя дрэвы для іх – і страха, і сцяна</i> (Р. Баравікова)
	Эліптычная канструкцыя	Экзістэнцыяльны	Экзістыенс	1	<i>Там – удары стыхій, // Там – дажджу лапанне...</i> (А. Разанаў)
	Эліптычная канструкцыя з перафразаваннем	Статальны	Статальны прыкмета	1	<i>Чуеш, зноў наплывае яна... // Нехта смуткуе, // А некаму – радасць</i> (Р. Баравікова)
	Усяго (відаў) 3	3		3	
Назоўнік Р. скл. (для + назоўнік)	Эліптычная канструкцыя	Акцыянальны	Фінітыў-4	1	<i>Бяда прыходзіла не для ўцехі. Вайна – не для забавы</i> («Савецкая вёска»)
	Вытворная сінтаксічная канструкцыя без змены класа слоў (назоўнік Р. скл. ← назоўнік Н. скл.)	Рэляцыйны	Прэдыкат	1	<i>Не, вайна – не для забавы</i> (У. Паўлаў)
Назоўнік Р. скл. (з + назоўнік)	Канструкцыя з эліпсісам дзеяслова	Акцыянальны	Фабрыкатыў	1	<i>3 працы нараджаецца радасць. 3 пому – соль зямлі</i> (Я. Брыль)
	Вытворная канструкцыя без змены класа слоў (назоўнік Р. скл. ← назоўнік Н. скл.)	Рэляцыйны	Прэдыкат	1	<i>3 пому векавой мужыцкай праўды – соль зямлі</i> (Р. Баравікова)

Форма сінтаксемы	Характар базавых сінтаксічных пераўтварэнняў	Тып прэдыката	Семантычная функцыя сінтаксемы	Колькасць сінтаксічных адзінак	Прыклады
	Канструкцыя з эліпсісам дзеяслова	Акцыянальны	Стымул	1	<i>Навошта... Навошта... Навошта... // Гавораць жа, // Свет з дабрыні</i> (Р. Баравікова)
		Акцыянальны	Каўзатыў	1	<i>– Яўхім гэта – з зайздрасці</i> (І. Мележ)
	Вытворная канструкцыя са зменай класа слоў (назоўнік Р. скл. ← прыметнік)	Характарызацыйны	Прэдыкат	1	<i>– Гэта – не гарадскія. Яны – з суседняе вёскі</i> (П. Трус)
		Характарызацыйны	Прэдыкат	1	<i>Кашуля з лёну</i> (Я. Брыль)
	Вытворная канструкцыя без змены класа слоў (назоўнік Р. скл. ← прыметнік)	Рэляцыйны	Прэдыкат (генератыўны)	1	<i>Прызнаюся ў варварстве сваім, // Бо я – з тых мужыкоў, // Якія толькі рукам вераць</i> (М. Танк)
	Эліптычная канструкцыя	Акцыянальны	Лакатыў	1	<i>– Ён – з папаўнення... Малады...</i> (А. Дудараў)
	Усяго (відаў) 3	3	5		
Назоўнік Р. скл. (да + назоўнік)	Пропуск дзеяслова-звязкі	Характарызацыйны	Прэдыкат	1	<i>Усё роўна мне не верыцца, што шчасце – да пары</i> (Р. Баравікова)

Форма сінтаксемы	Характар базавых сінтаксічных пераўтварэнняў	Тып прэдыката	Семантычная функцыя сінтаксемы	Колькасць сінтаксічных адзінак	Прыклады
Назоўнік Р. скл. (без + назоўнік)	Вытворная канструкцыя з перафразаваннем	Характарызацыйны	Прэдыкат	1	<i>На вёсцы толькі гультай – без гаспадаркі</i> (А. Дзялендзік)
Назоўнік В. скл. (пад + назоўнік)	Эліпсіс і пераўтварэнне адначасова	Акцыянальны	Дэстыгнатыў	1	<i>Міканор стрымаў каня. Не выпускаючы аброці, строга сказаў: – Цябе напярэджувалі: гэта зямля – пад калгас</i> (І. Мележ)
	Усяго (відаў) 3	2	2	13	
Назоўнік В. скл. (за + назоўнік)	Эліптычная канструкцыя	Акцыянальны	Сітуант	1	<i>– Бацькі паехалі ў Мазыр наведаць хворага дзядзьку. Таму я адзін – за бацьку і за матку. І па гаспадарцы. І ў полі</i> (С. Каваль)
	Вытворная канструкцыя без змены класа слоў (назоўнік В. скл. ← назоўнік Н. скл.)	Рэляцыйны	Прэдыкат	1	<i>І за бацьку, і за матку адзін – гэта праўда</i> (І. Мележ)
Назоўнік В. скл. (у + назоўнік)	Эліптычная канструкцыя	Акцыянальны	Фінітыў	1	<i>У адказ – брэх аўчарак</i> (Т. Бондар)
	Вытворная канструкцыя са змай класа слоў (аддзеяслоўная наміналізаваная)	Акцыянальны	Прэдыкат наміналізаваны	1	<i>– Ды нашы дзеўкі ... у пратэст</i> (Г. Марчук); <i>А яна – у адказ... І слязіны між слоў, быццам кроплі дажджу між лістоў</i> (П. Броўка)

Форма сінтаксемы	Характар базавых сінтаксічных пераўтварэнняў	Тып прэдыката	Семантычная функцыя сінтаксемы	Колькасць сінтаксічных адзінак	Прыклады
	Вытворная канструкцыя са зменай класа слоў (аддзея-слоўная наміналізаваная)	Характарызацыйны	Прэдыкат наміналізаваны	1	<i>То баль, то ў пострыг. Гэта – не-сур’ёзна</i> (Р. Баравікова)
	Вытворная канструкцыя са зменай класа слоў (аддзея-слоўная наміналізаваная)	Акцыянальны	Прэдыкат наміналізаваны	1	<i>Зноў стук. Ледзяны. // Халодны. Бы ўяўны. // Так б’е калатун. // І думкі – у россып</i> (Т. Бондар)
Назоўнік В. скл. (на + назоўнік)	Вытворная канструкцыя са зменай класа слоў (аддзея-слоўная наміналізаваная)	Акцыянальны	Прэдыкат наміналізаваны	1	<i>І дзень – на схіл, // І сам бы ў змане</i> (А. Разанаў)
	Эліптычная канструкцыя	Акцыянальны	Лакатыў	1	<i>– Кошка – на балкон. Твая – за ёй</i> (А. Дзялендзік)
	Усяго (відаў) 3	2	4	8	
Назоўнік Тв. скл. (без прыназоўніка)	Канструкцыя з пропускам дзеяслова-звязкі	Рэляцыйны (фізічная сфера)	Прэдыкат	1	<i>Бульба заставалася асноўнай ежай. Хлеб – толькі акрасаю стала («Прыдняпроўская ніва»)</i>
	Вытворная канструкцыя без змены класа слоў (назоўнік Тв. скл. ← назоўнік Н. скл.)	Рэляцыйны (фізічная сфера)	Прэдыкат	1	<i>Яшчэ ў павазе там прасніцы, // І хлеб – акрасаю стала</i> (Р. Баравікова)

Форма сінтаксемы	Характар базавых сінтаксічных пераўтварэнняў	Тып прэдыката	Семантычная функцыя сінтаксемы	Колькасць сінтаксічных адзінак	Прыклады
	Канструкцыя з пропускам дзеяслова-звязкі	Рэляцыйны (сацыяльная сфера)	Прэдыкат	1	<i>Міхась быў прызначаны камендантам. Я – старастам</i> («Чырвоная змена»)
	Вытворная канструкцыя без змены класа слоў (назоўнік Тв. скл. ← назоўнік Н. скл.)	Рэляцыйны (сацыяльная сфера)	Прэдыкат	1	<i>– А хто там жыве? – Там Пётра Качан. Ён – старастам цяпер тут, – прастадушина наведаміла цётка</i> (В. Быкаў)
	Канструкцыя з пропускам дзеяслова-звязкі	Рэляцыйны (фізічная сфера)	Прэдыкат	1	<i>Абсталяваў усім, як мог, вялізнае дупло. // З галля страху. // Расклаў цяпло. // А ложкам – шэры мох</i> (П. Броўка)
	Вытворная канструкцыя без змены класа слоў (назоўнік Тв. скл. ← назоўнік Н. скл.)	Рэляцыйны (фізічная сфера)	Прэдыкат	1	<i>Незабыўны начлег у лесе. Ягады – наша вячэра. Дах – зорнае неба. А ложкам – шэры мох</i> (П. Броўка)
	Эліптычная канструкцыя	Акцыянальны	Аб'ект	1	<i>Даніла прадставіўся сваяком Марылі. Я – госцем</i> («Чырвоная змена»)
	Канструкцыя з пропускам дзеяслова-звязкі	Рэляцыйны (сацыяльная сфера)	Прэдыкат	1	<i>І вітаюць яго, // Пазнаюць беларускія сёлы, // Дзе ён – госцем // Жаданым і любым // У кожнай сям'і</i> (Н. Гілевіч)

Форма сінтаксемы	Характар базавых сінтаксічных пераўтварэнняў	Тып прэдыката	Семантычная функцыя сінтаксемы	Колькасць сінтаксічных адзінак	Прыклады
	Эліптычная канструкцыя	Акцыянальны	Медыятыў	1	<i>Рыбу звычайна ловяць сеткамі. Ракаў – кошыкамі</i> («Браслаўская звязда»)
	Вытворная канструкцыя з перафразаваннем	Характарызацыйны	Прэдыкат (характарызацыйны квантытатыўны)	1	<i>– А ракаў у нас – кошыкамі! Табе тут спадабаецца</i> (А. Дзялендзік)
	Вытворная канструкцыя без змены класа слоў (назоўнік Тв. скл. ← назоўнік Н. скл.)	Характарызацыйны	Прэдыкат	1	<i>А тут у белі каласоў // Яна красуняй босай. // Яна свая паміж вятроў, // Між туманоў і росаў</i> (П. Броўка)
	Усяго (відаў) 4	3	3	11	
Назоўнік Тв. скл (3 + назоўнік)	Вытворная канструкцыя без змены класа слоў (назоўнік Тв. скл. ← назоўнік Н. скл.)	Характарызацыйны	Дэскрыптыў	1	<i>– Альжбета Францаўна? – зняцак // Схаваць здзіўлення ён не змог. // – Ну так. // А прозвішчам – Кудзёлка. // Разводка быццам бы... Але // Па ўсім відаць, што не свісцёлка. // Да ўсіх з навагай у сяле</i> (Н. Гілевіч)
	Эліптычная канструкцыя	Акцыянальны	Аб'ект	1	<i>– Не з пустымі ж рукамі ісці на свята. Я – з гармонікам</i> (Л. Гаўрылаў)
	Эліптычная канструкцыя са спецыфічным лексічным напўненнем пазіцыі выказніка	Характарызацыйны	Прэдыкат кваліфікатыўны	1	<i>– У кожнага свой густ. Ты – з плугам, я – з гармонікам</i> (А. Макаёнак)

Працяг табліцы

Форма сінтаксемы	Характар базавых сінтаксічных пераўтварэнняў	Тып прэдыката	Семантычная функцыя сінтаксемы	Колькасць сінтаксічных адзінак	Прыклады
	Вытворная канструкцыя са зменай класа слоў (аддзея-слоўная наміналізаваная)	Акцыянальны	Прэдыкат наміналізаваны	1	<i>І зясёла ў нас, і жыва, // Аднакутвалі і годзе. // Хто – за вышыўкай і швівам, // Хто ад кніжак не адходзіць</i> (П. Броўка)
	Усяго (відаў) 4	2	4	4	
Назоўнік М. скл. (у + назоўнік)	Эліпсіс у перафразаванай канструкцыі	Акцыянальны	Фінітыў-2	1	<i>Шчасце знойдзем у працы. Бясмерце – у дзеях і Айчыне</i> («Чырвоная змена»)
	Вытворная канструкцыя без змены класа слоў (назоўнік М. скл. ← назоўнік Н. скл.)	Рэляцыйны	Прэдыкат	1	<i>І бясмерце – у дзеях і Айчыне</i> (Т. Бондар)
	Эліптычная канструкцыя	Экзістэнцыяльны	Лімітатыў	1	<i>Усё мае працяг жыцця: // Нітка – у туга навітым клубку, // Дарога – у імкненні за небасхіл, // Песня – у водгаласах рэха, // Зерне – у хлебе надзённым, // Любоў – у сонечнай усмешцы дзіцяці</i> (М. Танк)
	Вытворная канструкцыя без змены класа слоў (назоўнік М. скл. ← назоўнік Н. скл.)	Рэляцыйны	Прэдыкат	1	<i>Шчасце ў імкненні наперад</i> («ЛіМ»)

Форма сінтаксемы	Характар базавых сінтаксічных пераўтварэнняў	Тып прэдыката	Семантычная функцыя сінтаксемы	Колькасць сінтаксічных адзінак	Прыклады
	Эліптычная канструкцыя	Экзістэнцыяльны	Лакатыў	1	<i>У вёсках – і школы, і бібліятэкі («Савецкая вёска»)</i>
	Эліпсіс у перафразаванай канструкцыі	Рэляцыйны	Лімітатыў	1	<i>Сон – ён толькі сон, не болей. // Сіла – у вечнай празе волі. // Толькі б ведаць міг, // Калі адарвацца ад зямлі (Т. Бондар)</i>
	Вытворная канструкцыя без змены класа слоў (назоўнік М. скл. ← назоўнік Н. скл.)	Характарызацыйны	Прэдыкат	1	<i>Ні старое гміны, // Знік і войт-забойца – // У сям’і адзінай – чырвонаўсходцы (П. Броўка)</i>
	Эліптычная канструкцыя	Статыўны	Лімітатыў	1	<i>У іх позірках – горыч, і боль, і яшчэ штосьці такое, ад чаго на душы ў Зязюлі мотаіна (А. Дзялендзік)</i>
	Эліптычная канструкцыя	Экзістэнцыяльны	Лакатыў	1	<i>– У палату зараз не заходзьце. У Міхала жонка (В. Шымук)</i>
	Вытворная канструкцыя са зменай класа слоў (назоўнік ← прыметнік)	Характарызацыйны	Прэдыкат	1	<i>– Не бачыш, што ў яго (Васіля) – жонка, дзіця ў яго (І. Мележ)</i>
	Вытворная канструкцыя без змены класа слоў (назоўнік М. скл. ← назоўнік Н. скл.)	Рэляцыйны	Прэдыкат	1	<i>Сцяпан – у салдатах. Тры гады ўжо (З. Бядуля)</i>

Форма сінтаксемы	Характар базавых сінтаксічных пераўтварэнняў	Тып прэдыката	Семантычная функцыя сінтаксемы	Колькасць сінтаксічных адзінак	Прыклады
	Эліптычная канструкцыя	Экзістэнцыянальны	Лакатыў	1	<i>Дзеці – у хаце</i> (Г. Марчук)
	Перафразаваная канструкцыя	Акцыянальны	Прэдыкат	1	<i>Ён назірае прагна ў вышыню, // Далоньку сцісну цёплую ў зямозе, // Зманю свайму дзіцяці ўпершыню, // Сказаўшы, што жураўлікі – ў дарозе</i> (Р. Баравікова)
	Эліптычны сказ з імпліцытнай семантыкай	Характарызацыйны	Характарызацыйная прэдыкатываная прыкмета	1	<i>Закахалася яна. А ён – у інтэрнаце</i> (А. Макаёнак)
	Вытворная канструкцыя са зменай класа слоў (адпрыметнікавая наміналізаваная)	Стэральны	Прэдыкат	1	<i>– Чалавек, якога правяраюць, – у разгубленасці</i> (А. Макаёнак)
	Вытворная канструкцыя са зменай класа слоў (адпрыметнікавая наміналізаваная)	Характарызацыйны	Прэдыкат	1	<i>Глядзіць, Тамаш насустрач раптам. // Відаць, ён толькі што з касьбы: // У пыле ўся яго апратка // І твар ад поту аж рабы</i> (Н. Гілевіч)
	Вытворная канструкцыя са зменай класа слоў (аддзеяслоўная наміналізаваная)	Акцыянальны	Прэдыкат	1	<i>О, як тут ціха, дзіўныя малюнкi. // І строгія партрэты – ўсе ў маўчанні</i> (Р. Баравікова)

Форма сінтаксемы	Характар базавых сінтаксічных пераўтварэнняў	Тып прэдыката	Семантычная функцыя сінтаксемы	Колькасць сінтаксічных адзінак	Прыклады
	Вытворная канструкцыя са зменай класа слоў (аддзея-слоўная наміналізаваная)	Акцыянальны	Аб'ект	1	<i>Узброі надзвычайная патрэба. І дрывы... Гарады скаваў мароз</i> (Г. Бураўкін)
	Эліптычная канструкцыя	Экзістэнцыяльны	Лакатыў	1	<i>У хаце – дзеці – Лёдзя з мужам...</i> (Н. Гілевіч)
	Эліпсіс у перафразаванай канструкцыі	Характарызацыйны	Дэскрыптыў	1	<i>І ў позірку – цяжкі падзол</i> (В. Зуёнак)
	Усяго 6	5	6	20	
Прыметнік М. скл.	Эліптычная канструкцыя	Акцыянальны	Атрыбутыўнае азначэнне (сінтаксічная функцыя)	1	<i>Гэта кніга – са старых архіваў</i> («Праўда»)
	Вытворная канструкцыя без змены класа слоў (прыметнік М. скл. <i>са старых</i> ← прыметнік Н. скл. <i>стары</i>)	Характарызацыйны	Прэдыкат	1	<i>– Не, проста дзіўна, што Альжбета, // Імя такое... са старых</i> (Н. Гілевіч)
	Усяго 2	2	2	2	
Усяго ілюстрацыйнага матэрыялу 61					